

Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики

для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти зі спеціальності С4 «Психологія»

Укладачки: Крупельницька Людмила, Кравчук Світлана

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі
спеціальності С4 «Психологія»**

*Укладачки:
Крупельницька Людмила
Кравчук Світлана*

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі
спеціальності С4 «Психологія»**

*Укладачки:
Крупельницька Людмила
Кравчук Світлана*

Київ
ГО «МНГ»
2026

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОДІАГНОСТИКИ ТА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 1 від 27.08.2026 року)*

Рецензентки:

- Шпортун О. М.** докторка психологічних наук, професорка, завідувачка кафедри психології КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»: <https://orcid.org/0000-0001-8186-406X>
- Яблонська Т. М.** докторка психологічних наук, професорка, професорка кафедри психодіагностики та клінічної психології факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <https://orcid.org/0000-0001-7272-9691>

Укладачка:

- Крупельницька Л. Ф.** докторка психологічних наук, професорка, завідувачка кафедри психодіагностики та клінічної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <https://orcid.org/0000-0002-0594-2369>
- Кравчук С. Л.** докторка психологічних наук, доцентка, доцентка кафедри психодіагностики та клінічної психології факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка: <https://orcid.org/0000-0002-6951-1912>

М 54

Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності С4 «Психологія» : метод. реком. / Ф-т психол. Каф. психодіаг. та клініч. псих. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка ; [уклад.: Крупельницька Людмила, Кравчук Світлана]. — Електрон. дан. — Київ : ГО «МНГ», 2026. — 87 с. : табл. — on-line.

ISBN 978-617-8285-22-7 (on-line)

Методичні рекомендації розкривають мету, завдання, зміст і програму виробничої практики, яка проводиться на базах установ, що надають клініко-психологічні послуги, перед виконанням кваліфікаційної роботи задля поглиблення теоретичних знань, інтеграції їх з практичною діяльністю та формування професійних компетентностей у галузі клінічної психології. У рекомендаціях окреслено організацію та керівництво практикою, бази практики, права й обов'язки учасників, форми та методи контролю, вимоги до звітної документації, критерії оцінювання результатів за кредитно-модульною системою, а також подано додатки зі зразками необхідних для організації та підбиття підсумків документів.

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності С4 «Психологія» за ОНП «Клінічна психологія» та ОПП «Клінічна психологія».

УДК 378.22:159.9(477)(072)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ.....	6
1.1. Організація та керівництво практикою.....	6
1.2. Бази практики.....	12
1.3. Обов'язки та права здобувача вищої освіти.....	15
РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ.....	18
2.1. Пояснювальна записка.....	18
2.2. Мета, завдання та очікувані результати виробничої практики.....	20
2.3. Зміст практики.....	24
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ, ЗВІТУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ.....	27
3.1. Форми контролю.....	27
3.2. Вимоги до звіту.....	27
3.3. Оцінювання результатів виробничої практики за кредитно-модульною системою.....	32
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	45
ДОДАТОК А.....	45
ДОДАТОК Б.....	46
ДОДАТОК В.....	50
ДОДАТОК Г.....	51
ДОДАТОК Д.....	81

ВСТУП

Виробнича практика є обов'язковою складовою освітнього процесу та важливим етапом професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» за спеціальністю С4 «Психологія».

Цей вид практики проводиться на базі установ, які надають клініко-психологічні послуги, перед виконанням кваліфікаційної роботи і є підсумковою ланкою практичної підготовки здобувачів освіти. Під час виробничої практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з фахових дисциплін, відбувається фінальне формування основ фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Практика забезпечує інтеграцію теоретичної підготовки з практичною професійною діяльністю, сприяє формуванню професійних компетентностей, досягненню програмних результатів навчання та набуттю досвіду самостійного виконання професійних завдань у галузі клінічної психології.

Методичні рекомендації визначають порядок організації та проходження виробничої практики, її мету, завдання, зміст, програму, вимоги до баз практики, права й обов'язки здобувачів освіти та керівників практики, вимоги до оформлення звітної документації, критерії оцінювання результатів практики, а також містять зразки документів, необхідних для її організації та підбиття підсумків.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Організація та керівництво практикою

Організація виробничої практики здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>), Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-zi-zminamy-05_03_2026.pdf), чинного Положення про проведення практики студентів Університету (<http://labs.journ.univ.kiev.ua/praktyka/normatyvni-dokumenty/polozhennya-pro-praktyku>), освітньо-наукової програми «Клінічна психологія», освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» та цих методичних рекомендацій.

Загальне керівництво організацією виробничої практики здійснює декан факультету психології та керівник практики від факультету. Безпосередню організацію та навчально-методичний супровід практики забезпечує кафедра психодіагностики та клінічної психології. Керівник практики від кафедри призначається завідувачем кафедри з числа науково-педагогічних працівників, які мають відповідну фахову підготовку та досвід практичної діяльності.

Базами виробничої практики є заклади охорони здоров'я, реабілітаційні, психологічні, соціальні та освітні центри, психологічні служби, а також інші державні, комунальні та приватні установи й організації, що здійснюють професійну діяльність у галузях клінічної психології, психічного здоров'я, психологічного консультування, психотерапії, психосоціальної підтримки та реабілітації, і відповідають меті та завданням підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія».

Практика проводиться на підставі угод про співпрацю між Університетом і базами практики або інших документів, передбачених чинним законодавством.

Відповідно до чинного Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженого

розпорядженням ректора № 16 від 23.03.2007 р., здобувачі вищої освіти можуть самостійно пропонувати кафедрі базу для проходження виробничої практики. Кафедра погоджує проходження практики на запропонованій базі за умови її відповідності вимогам, визначеним для організації та проведення відповідного виду практики, а також за наявності укладеної угоди між даною установою та факультетом.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, під час якої здобувачів ознайомлюють із метою, завданнями, очікуваними результатами виробничої практики, змістом та програмою практики, порядком її проходження, вимогами до ведення документації, критеріями оцінювання результатів, правилами академічної доброчесності.

Перед початком виробничої практики здобувачі вищої освіти проходять **обов'язковий інструктаж** з питань охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки, правил дорожнього руху, правил поведінки в громадських місцях, правил внутрішнього розпорядку Університету та правил поведінки на базі практики (див. додаток Б). Проведення інструктажу фіксується в журналі інструктажів із зазначенням дати та особистого підпису здобувача (див. додаток В).

Студенти отримують необхідні організаційні та навчально-методичні матеріали.

Керівник практики від кафедри організовує проведення практики, консультує здобувачів, контролює виконання програми практики, підтримує взаємодію з керівниками від баз практики, здійснює методичний супровід виконання індивідуальних завдань, перевіряє звітну документацію та бере участь в оцінюванні результатів практики.

Керівник практики від бази практики забезпечує належні умови для виконання програми практики, знайомить здобувачів освіти із особливостями діяльності установи, контролює дотримання правил внутрішнього розпорядку,

вимог охорони праці та професійної етики, надає консультації, координує виконання практичних завдань і надає характеристику роботи здобувача освіти.

Під час проходження практики здобувачі освіти виконують програму практики та індивідуальні завдання, дотримуються правил внутрішнього розпорядку бази практики, вимог професійної етики, академічної доброчесності, охорони праці та конфіденційності інформації, а також своєчасно готують і подають звітну документацію.

Після завершення практики проводиться підсумкова конференція (або захист результатів практики), під час якої здобувачі освіти представляють результати виконання програми практики та звітну документацію. Оцінювання результатів практики здійснюється відповідно до критеріїв, визначених програмою практики та робочою програмою освітнього компонента.

Обов'язки керівників виробничої практики

Керівник практики від факультету:

- координує організацію виробничої практики на факультеті;
- контролює підготовку наказу про проведення практики та своєчасне оформлення необхідної документації;
- сприяє укладенню договорів із базами практики та веде облік договорів;
- координує взаємодію кафедр із базами практики;
- контролює проведення організаційних заходів перед початком практики та своєчасність підбиття її підсумків;
- узагальнює результати проведення практики та готує відповідну звітність.

Керівник практики від кафедри психодіагностики та клінічної психології:

- забезпечує навчально-методичний супровід виробничої практики;

- організовує проведення настановчої конференції та інструктажів з охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки, безпеки дорожнього руху, правил внутрішнього розпорядку Університету та баз практики;
- ознайомлює здобувачів із програмою практики, індивідуальними завданнями, вимогами до звітної документації та критеріями оцінювання;
- забезпечує студентів необхідними методичними матеріалами;
- здійснює контроль за виконанням програми практики, надає консультації та підтримує постійний зв'язок із керівниками практики від баз;
- перевіряє звітну документацію, бере участь в оцінюванні результатів практики та готує пропозиції щодо вдосконалення її організації;
- контролює виконання індивідуальних завдань відповідно до програми виробничої практики;
- консультує здобувачів щодо застосування психодіагностичних методик, психологічного консультування, психопрофілактичної, психокорекційної та психоедукаційної роботи (залежно від специфіки бази практики);
- контролює дотримання здобувачами освіти норм професійної етики, конфіденційності та вимог законодавства щодо захисту персональних даних;
- підтримує взаємодію з керівником від бази практики щодо виконання програми практики.

Керівник практики від бази практики:

- забезпечує умови для виконання програми практики;
- ознайомлює здобувачів освіти зі структурою, напрямками діяльності та правилами внутрішнього розпорядку установи;
- проводить інструктаж з охорони праці та техніки безпеки на робочому місці;
- консультує здобувачів освіти, контролює виконання ними індивідуальних завдань;

- забезпечує залучення здобувача освіти до виконання професійних завдань відповідно до програми практики;
- створює умови для ознайомлення зі специфікою роботи клінічного психолога;
- контролює дотримання професійної етики, принципів конфіденційності та правил взаємодії з отримувачами психологічної допомоги;
- оцінює рівень професійної підготовки здобувача освіти та надає характеристику його роботи.

Взаємодія керівників виробничої практики

Ефективне проходження виробничої практики забезпечується системною взаємодією між керівником практики від кафедри та керівником практики від бази практики. Така взаємодія спрямована на створення належних умов для досягнення програмних результатів навчання, формування професійних компетентностей клінічного психолога та забезпечення високої якості практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Керівник практики від кафедри здійснює навчально-методичний супровід практики, консультує здобувачів освіти, контролює виконання програми практики, підтримує постійний зв'язок із керівником від бази практики та, за потреби, надає методичну допомогу щодо виконання індивідуальних завдань. Керівник практики від бази практики організовує роботу здобувача освіти на робочому місці, забезпечує умови для виконання програми практики, здійснює поточний контроль професійної діяльності здобувача освіти, консультує його з питань практичної роботи та інформує керівника від кафедри про результати проходження практики.

У процесі проходження практики керівники координують зміст практичної діяльності здобувача освіти, оперативно вирішують організаційні питання, за необхідності уточнюють індивідуальні завдання відповідно до можливостей бази практики без зміни мети практики та програмних результатів навчання.

Особлива увага приділяється дотриманню принципів професійної етики, академічної доброчесності, конфіденційності інформації, захисту персональних даних, прав та інтересів отримувачів психологічної допомоги, а також забезпеченню безпечних умов проходження практики.

Під час підбиття підсумків виробничої практики керівники від кафедри та бази практики враховують ступінь виконання програми практики, якість виконання індивідуальних завдань, рівень сформованості професійних компетентностей, самостійність і відповідальність здобувача освіти, а також якість оформлення звітної документації.

Організаційні заходи перед початком практики

Перед початком виробничої практики проводиться настановча конференція, під час якої здобувачів ознайомлюють із:

- метою, завданнями та програмою практики;
- порядком її проходження;
- правами та обов'язками здобувачів вищої освіти і керівників практики;
- базами практики та особливостями їх діяльності;
- вимогами до ведення та оформлення звітної документації;
- критеріями оцінювання результатів практики;
- графіком консультацій з керівниками практики від кафедри;
- правилами академічної доброчесності;
- вимогами щодо дотримання професійної етики, конфіденційності та захисту персональних даних під час роботи з документацією і отримувачами психологічної допомоги;
- правилами охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки, безпеки дорожнього руху, поведінки в громадських місцях, внутрішнього розпорядку Університету та баз практики.

Під час настановчої конференції здобувачі отримують необхідні методичні матеріали, індивідуальні завдання та інформацію щодо організації практики.

За результатами проведення інструктажів здійснюється перевірка засвоєння студентами вимог безпеки та порядку проходження практики та заповнюється журнал інструктажу.

1.2. Бази практики

Бази виробничої практики забезпечують здобувачам освіти можливість ознайомитися з організацією діяльності сучасних закладів охорони здоров'я, особливостями роботи клінічного психолога в умовах мультидисциплінарної взаємодії, застосуванням сучасних методів психологічної діагностики, консультування, психотерапії, психопрофілактики, психологічної абілітації та реабілітації, а також сформувати практичний досвід професійної діяльності з різними категоріями пацієнтів.

Базами виробничої практики є заклади охорони здоров'я, реабілітаційні, психологічні, соціальні та освітні центри, психологічні служби, а також інші державні, комунальні та приватні установи й організації, діяльність яких відповідає меті та програмним результатам навчання ОНП «Клінічна психологія» та ОПП «Клінічна психологія» і забезпечує можливість формування професійних компетентностей майбутніх клінічних психологів.

Підбір баз практики здійснюється з урахуванням їхнього кадрового потенціалу, специфіки професійної діяльності, наявності фахівців-психологів, можливостей для безпосередньої участі здобувачів у психологічній діагностиці, консультуванні, психопрофілактичній, реабілітаційній та інших видах психологічної допомоги, а також забезпечення належних умов для виконання програми практики.

Виробнича практика проводиться на підставі укладених договорів між Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та відповідними установами.

За кожною базою практики закріплюється керівник від бази практики, який координує діяльність здобувачів, забезпечує їх ознайомлення зі специфікою роботи установи та здійснює професійний супровід виконання програми практики.

До баз виробничої практики належать:

- Beehiveor Academy and R&D Labs: ознайомлення із сучасними нейронауковими та міждисциплінарними підходами до дослідження поведінки людини, можливостями використання нейротехнологій у психологічній практиці та організацією науково-дослідної роботи у сфері нейронаук;
- Центр психологічної діагностики та реабілітації Neuroflex: ознайомлення з сучасною моделлю організації доказової клініко-психологічної допомоги, проведенням психодіагностики, нейропсихологічної оцінки, психотерапії, психологічної та когнітивної реабілітації, а також принципами міждисциплінарної взаємодії у галузі психічного здоров'я;
- Інститут психіатрії КНУ імені Тараса Шевченка: ознайомлення з організацією клініко-психологічної допомоги, проведення психодіагностики, психологічного консультування та участь у роботі мультидисциплінарної команди;
- Центр психічного здоров'я та реабілітації ветеранів «Лісова поляна» МОЗ України: психологічна реабілітація ветеранів, робота з наслідками психічної травми, психологічний супровід;
- Київський міський клінічний госпіталь ветеранів війни: ознайомлення з організацією медико-психологічної допомоги та реабілітації ветеранів війни, особливостями психологічного супроводу осіб із наслідками

- бойової психічної травми, принципами роботи мультидисциплінарної команди та сучасними підходами до психологічної реабілітації;
- Київський обласний центр ментального здоров'я: психодіагностика, консультування, психокорекційна робота з різними категоріями пацієнтів;
 - КНП «Клінічна лікарня «Психіатрія»»: ознайомлення з організацією психіатричної допомоги та діяльністю клінічного психолога в умовах спеціалізованого закладу;
 - Київський Гештальт Університет: ознайомлення з організацією психологічної допомоги в гештальт-підході, особливостями психотерапевтичної взаємодії, принципами проведення індивідуальної та групової психотерапії, супервізії та професійного розвитку психологів;
 - Європейський медичний центр в Україні: ознайомлення з організацією комплексної медичної, психологічної та реабілітаційної допомоги, особливостями психологічного супроводу пацієнтів, принципами мультидисциплінарної взаємодії фахівців та сучасними підходами до психологічної підтримки й реабілітації військовослужбовців, ветеранів та інших категорій пацієнтів;
 - Центр адаптації і психокорекції A.KID: ознайомлення з організацією комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, сучасними методами психодіагностики, нейропсихологічної діагностики, психокорекції, нейрореабілітації та принципами міждисциплінарної взаємодії фахівців;
 - Реабілітаційний центр іпотерапії «SPIRIT»: ознайомлення з організацією комплексної психофізичної реабілітації із застосуванням іпотерапії, особливостями психологічного супроводу дітей і дорослих, сучасними підходами до анімалотерапії та принципами міждисциплінарної взаємодії фахівців;

- Психологічна служба Київського національного університету імені Тараса Шевченка: ознайомлення з організацією психологічної допомоги учасникам освітнього процесу, сучасними підходами до психологічного консультування, психопросвітницької та психопрофілактичної роботи, кризової психологічної підтримки й особливостями діяльності психолога в закладі вищої освіти.

Відповідно до Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженого розпорядженням ректора № 16 від 23.03.2007 р., здобувачі вищої освіти мають право самостійно запропонувати кафедрі базу для проходження виробничої практики. Рішення про погодження такої бази приймається кафедрою за таких умов:

- установа відповідає вимогам, установленим для організації та проведення виробничої практики;
- між даною установою та факультетом має бути укладена угода.

Залежно від специфіки діяльності бази практики та можливостей її структурних підрозділів здобувачі освіти можуть брати участь у роботі амбулаторних і стаціонарних підрозділів, реабілітаційних відділень, консультативних служб, мультидисциплінарних команд, а також інших структурних підрозділів, діяльність яких пов'язана з наданням клініко-психологічної допомоги.

1.3. Обов'язки та права здобувача вищої освіти

Здобувач вищої освіти під час проходження виробничої практики зобов'язаний:

- своєчасно прибути на базу практики та виконувати програму виробничої практики відповідно до календарного плану;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, вимог охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки та інших правил безпечної професійної діяльності;
- сумлінно виконувати індивідуальні завдання, передбачені програмою практики та дорученнями керівників практики;
- виконувати трудові функції відповідно до специфіки бази практики;
- здійснювати спостереження, аналіз, психологічну діагностику, психологічне консультування, психопрофілактичну, психокорекційну, психоедукаційну та інші види психологічної роботи в межах своєї компетентності та відповідно до умов бази практики;
- дотримуватися принципів професійної етики психолога, академічної доброчесності, конфіденційності інформації та вимог законодавства щодо захисту персональних даних;
- вести щоденник практики та іншу звітну документацію відповідно до встановлених вимог;
- своєчасно підготувати, подати та захистити звіт про проходження виробничої практики;
- нести відповідальність за якість виконання завдань, передбачених програмою практики.

Здобувач вищої освіти під час проходження виробничої практики має право:

- обирати базу практики із запропонованого кафедрою переліку або пропонувати власну базу практики відповідно до встановленого в Університеті порядку;
- отримувати консультації від керівників практики від кафедри та бази практики щодо виконання програми практики, оформлення звітної документації та підготовки до захисту;

- користуватися інформаційними, методичними та матеріально-технічними ресурсами бази практики в межах, визначених її внутрішніми правилами;
- брати участь у професійних заходах, що проводяться на базі практики, за погодженням із керівником від бази практики;
- звертатися до керівників практики з питань організації, проходження та оцінювання виробничої практики.

РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Пояснювальна записка

Виробнича практика, яку проходять студенти ОНП «Клінічна психологія» (денної форми навчання) та ОПП «Клінічна психологія» (заочної форми навчання), є освітнім компонентом, спрямованим на вироблення професійних умінь та навичок клінічного психолога, розвиток здатності приймати самостійні рішення на ключових ділянках роботи в реальних виробничих умовах шляхом виконання функцій і завдань психолога у одному з закладів, який належить до переліку баз практики факультету психології, зокрема, кафедри психодіагностики та клінічної психології.

Організація та проведення виробничої практики здійснюються відповідно до:

- *Закону України «Про вищу освіту»* (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>);
- *Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка* (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-zi-zminamy-05_03_2026.pdf);
- *чинного Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка* (<http://labs.journ.univ.kiev.ua/praktyka/normatyvni-dokumenty/polozhennya-pro-praktyku>);
- *Професійного стандарту «Клінічний психолог»* (<https://register.nqa.gov.ua/uploads/2ad1bd33-aa0f-4e67-a633-2e3d31490a7c.pdf>);
- *освітньо-наукової програми «Клінічна психологія»* (https://psy.knu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=1172&id=4946&Itemid=1000000000000);
- *освітньо-професійної програми «Клінічна психологія»* (https://psy.knu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.download&catid=1158&id=4957&Itemid=1000000000000);
- *навчальних планів та інших нормативних документів Університету:*
 - (- УХВАЛИ Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Про розвиток та підтримку ефективної взаємодії з роботодавцями в умовах війни та післявоєнний період» від 01 квітня 2024 року <https://senate.knu.ua/?p=2645>;
 - Етичного кодексу університетської спільноти <https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>;

- Пам'ятки норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ, введеної в дію наказом ректора від 10.11.2021 № 897-32
<https://www.knu.ua/pdfs/official/Memo-of-norms-of-ethical-behavior-in-University.pdf>

- Порядку вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ
<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>

- Стратегії забезпечення гендерної рівності в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка
<https://senate.knu.ua/?p=2309>).
- Відповідно до навчальних планів, виробнича практика здобувачів освіти:
- ОНП «Клінічна психологія» проводиться у четвертому семестрі, має обсяг 9 кредитів ЄКТС (270 годин) і здійснюється з відривом від навчання;
- ОПП «Клінічна психологія» проводиться у четвертому семестрі, має обсяг 10 кредитів ЄКТС (300 годин) і здійснюється з відривом від навчання та виробництва.

Практична підготовка має виражену клініко-психологічну спрямованість і здійснюється у закладах охорони здоров'я, реабілітаційних центрах, психологічних службах та інших установах, діяльність яких пов'язана з охороною психічного здоров'я, психологічною допомогою, психосоціальною підтримкою, реабілітацією та психологічним супроводом різних категорій населення.

Під час практики здобувачі закріплюють знання, набуті під час вивчення освітніх компонентів, опановують сучасні методи психодіагностики, психологічного консультування, психологічних втручань і професійної взаємодії в мультидисциплінарній команді, а також набувають досвіду дотримання етичних принципів, стандартів професійної діяльності та вимог академічної доброчесності.

Практика завершується написанням звіту, захистом перед комісією та диференційованим заліком.

2.2. Мета, завдання та очікувані результати виробничої практики

Метою виробничої практики є формування професійної готовності здобувачів вищої освіти до самостійного здійснення діяльності у галузі клінічної психології шляхом інтеграції теоретичної підготовки з практичною діяльністю, закріплення та поглиблення професійних знань, умінь і навичок, набуття досвіду виконання професійних функцій клінічного психолога в реальних умовах діяльності закладів охорони здоров'я, реабілітаційних, соціальних та інших установ.

Завданнями є формування інтегральної компетентності: здатності розв'язувати задачі дослідницького та інноваційного характеру у професійній діяльності психолога – та загальних і фахових компетентностей у відповідності до змісту освітніх програм.

За ОНП «Клінічна психологія» (денна форма навчання) в межах ОК17 «Виробнича практика» формуються: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1); здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4); здатність здійснювати психологічне оцінювання, а також психологічну корекцію та реабілітацію хворих з різними психічними та соматичними захворюваннями спільно з відповідними спеціалістами та з використанням науково верифікованих методів та технік (ФК4); здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (ФК7); здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію (ФК8); здатність здійснювати психопрофілактику розвитку психічних, психосоматичних та поведінкових розладів (ФК10); здатність організовувати консультативну та психотерапевтичну взаємодію з клієнтом та групою, аналізувати та оцінювати її ефективність (ФК11); вміння розробляти стратегію, план дослідження та розв'язання актуальної наукової / прикладної / практичної проблеми у галузі клінічної психології (ФК15); здатність турбуватися про власне психічне здоров'я та запобігати емоційному вигоранню (ФК16).

За ОПП «Клінічна психологія» (заочна форма навчання) в межах ОК17 «Виробнича практика» формуються: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1); здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК3); здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК4); здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК5); здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК6); здатність здійснювати тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну діяльність з використанням науково верифікованих методів та технік (ФК4); здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (ФК7); здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію (ФК8); здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями (ФК9); знання та розуміння предметної області та професійної діяльності (ФК10); здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (ФК12); вміння орієнтуватись в клініко-психологічних підходах до визначення психічної норми і патології (ФК13); розуміння специфіки порушень розвитку та поведінки, впливу хвороби на психіку, особливостей психічних проявів різних хвороб у динаміці (ФК14); вміння обирати адекватні методи проведення клінічної психологічної діагностики (ФК15); вміння орієнтуватись у різних консультаційних та психотерапевтичних технологіях та обирати адекватні з них для надання психологічної допомоги різним категоріям населення (ФК16).

Попередні вимоги для проходження виробничої практики

На рівні здобувача освіти, який завершив 1 рік навчання за ОНП «Клінічна психологія» або ОПП «Клінічна психологія»:

- знати структуру психіки, фактори та основні механізми формування особистості, особливості, механізми та закономірності перебігу психічних процесів у нормі та патології;
- знати емпіричні методи дослідження та методи математико-статистичної обробки даних;
- вміти визначати й аналізувати клініко-психологічні проблеми, орієнтуватись у міжпрофесійному контексті клініко-психологічної діяльності, здійснювати діагностику психічних процесів, станів та властивостей;
- вміти на первинному рівні виконувати трудові функції та професійні обов'язки на робочому місці;
- вміти організовувати та реалізовувати емпіричне дослідження психічних явищ;
- володіти уміннями та навичками приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах.

Очікувані результати виробничої практики

По завершенні виробничої практики здобувач освіти має:

- Знати нормативно-правові, етичні та організаційні засади професійної діяльності клінічного психолога, особливості організації професійної діяльності на базах виробничої практики.
- Знати сучасні науково обґрунтовані методи клініко-психологічної та нейропсихологічної діагностики, психологічного консультування, психокорекції, психопрофілактики, психоедукації та психологічної реабілітації.
- Знати принципи організації професійної діяльності клінічного психолога, ведення професійної документації, планування професійної діяльності,

оцінювання її результатів та використання сучасних наукових джерел у професійній діяльності.

- Вміти планувати, організовувати, здійснювати та оцінювати професійну діяльність клінічного психолога, застосовуючи теоретичні знання для аналізу клінічних випадків і прийняття обґрунтованих професійних рішень.
- Вміти добирати, адаптувати та застосовувати валідні психодіагностичні методики, проводити клініко-психологічне дослідження, аналізувати та інтерпретувати отримані результати й використовувати їх для обґрунтування професійних рішень.
- Вміти виконувати професійні функції клінічного психолога відповідно до специфіки бази практики, здійснювати психологічне консультування, психокорекційну, психопрофілактичну та психоедукаційну діяльність.
- Вміти брати участь у розробленні, реалізації та оцінюванні ефективності програм психологічної абілітації й реабілітації, взаємодіяти з фахівцями мультидисциплінарної команди.
- Вміти ефективно взаємодіяти з отримувачами психологічної допомоги, членами мультидисциплінарної команди, адміністрацією закладу та іншими учасниками професійної діяльності.
- Вміти представляти результати професійної діяльності у письмовій та усній формах, брати участь у професійних консультаціях, супервізії, обговоренні клінічних випадків і захисті результатів виробничої практики
- Вміти самостійно планувати професійну діяльність, працювати з науковими джерелами, критично оцінювати результати власної роботи, дотримуватися принципів професійної етики, академічної доброчесності та конфіденційності інформації.
- Усвідомлювати межі власної професійної компетентності, необхідність індивідуальної та групової супервізії, безперервного професійного розвитку, збереження власного психічного здоров'я, профілактики

професійного вигорання та відповідальності за якість надання психологічної допомоги.

2.3. Зміст практики

Протягом терміну виробничої практики, відведеного навчальним планом, практикант має довести, що він здатний виконати всі основні завдання програми практики.

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи, де він проходить практику. Практикант працює за графіком, який встановлює керівник від бази практики. У щоденнику практики кожного дня зазначається дата, тема, завдання та зміст роботи, що виконується.

Головними складовими діяльності практиканта є:

1. Регулярне відвідування обраної бази практики за графіком, попередньо узгодженим з керівником від бази практики та керівником від факультету (кафедри).
2. Активна участь у психологічній роботі в установі бази практики, що передбачає:
 - спостереження за психологічною діагностикою, психокорекцією, консультуванням осіб, що складають контингент бази практики;
 - проведення психологічної діагностики осіб, що складають контингент бази практики (під керівництвом психолога від установи);
 - оформлення психологічного висновку (під керівництвом психолога від установи) за результатами психологічної діагностики, планування й участь у здійсненні подальшої психологічної роботи з суб'єктом обстеження;
 - виконання психокорекційних, консультативних, психореабілітаційних, психопрофілактичних та інших функцій в залежності від змісту діяльності установи (під супервізією психолога – керівника практики від установи);

- ведення документації на робочому місці;
 - самостійне виконання базових трудових функцій психолога в установі, що є базою практики, на завершальному етапі практики.
3. Активна участь у здійсненні інших видів діяльності психолога даної установи у відповідності зі специфікою установи та відповідно до календарного плану роботи психолога.
 4. Дотримання норм етики роботи психолога під час проходження практики.
 5. Звітування про результати проходження практики на профільній кафедрі – кафедрі психодіагностики та клінічної психології.

Перелік орієнтовних тематичних завдань для виробничої практики наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Перелік орієнтовних тематичних завдань для виробничої
практики**

№	Вид роботи	Примітка
ОБОВ'ЯЗКОВА ЧАСТИНА		
1	Участь в настановчій конференції та отримання інструктажу з охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки, безпеки дорожнього руху, правил внутрішнього розпорядку Університету та баз практики	Організовує і проводить керівник практики від факультету в перший день практики
2	Ознайомлення з програмою практики, індивідуальними завданнями, вимогами до звітної документації та критеріями оцінювання	Організовує і проводить керівник практики від факультету
3	Формування індивідуального плану роботи на період проходження практики	Відбувається послідовно за участі керівників від факультету та бази практики
4	Ознайомлення зі специфікою та напрямками роботи обраної бази практики, отримання інструктажу з охорони праці, пожежної безпеки, електробезпеки, безпеки дорожнього руху, правил внутрішнього розпорядку установи, яка є базою практики	Відбувається на базі практики
5	Виконання конкретних виробничих функцій на запропонованому робочому місці (психологічна діагностика, психологічне консультування, психокорекція, ведення документації тощо)	Під супервізією керівника від бази практики

6	Робота з джерелами, самопідготовка	Має бути опрацьовано не менше 10 джерел
7	Консультації в навчально-методичних та наукових центрах, з керівниками практики	За потреби
8	Оформлення звітної документації про виконану роботу	Останні 3 дні практики
ДОДАТКОВА ЧАСТИНА (ОПЦІОНАЛЬНО)		
9	Визначення кількісних та якісних параметрів вибірки	З урахуванням особливостей та можливостей бази практики
10	Підбір та обґрунтування методичного інструментарію емпіричного дослідження	У разі виконання емпіричного дослідження на базі практики
11	Здійснення опитування, тестування або апаратного обстеження сформованої вибірки	У разі виконання емпіричного дослідження на базі практики

Додаткова частина тематичних завдань передбачає види роботи, які здобувач освіти виконує на базі практики у разі можливостей установи для його забезпечення вибіркою та умовами для проведення емпіричного дослідження.

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ, ЗВІТУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Форми контролю

Протягом періоду практики здійснюються такі основні *форми контролю*: поточний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється безпосередньо на робочому місці (на базі практики). Керівник від бази практики стежить за присутністю здобувача освіти, виконанням робочих функцій та завдань, правильністю ведення документації тощо.

Методами поточного контролю є спостереження (керівник від бази практики оцінює якість виконання практичних завдань, точність діагностичних висновків, доцільність психокорекційних / консультаційних / психореабілітаційних тощо втручань, дотримання етичних принципів); співбесіди та консультації (оперативне обговорення труднощів та викликів); перевірка щоденника (регулярний перегляд та завірення підписом керівника від бази практики записів про виконану роботу).

Підсумковий контроль проводиться після завершення практики у формі *диференційованого заліку* на основі захисту звіту перед комісією за присутності керівників практики від кафедри та інших студентів. За результатами виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою на основі консолідованої оцінки керівника від бази практики, оцінки керівника від кафедри, оцінки за оформлення звіту, оцінки за вміння здобувача освіти подавати результати виробничої практики, логічно структурувати доповідь, оцінки за відповіді на запитання.

3.2. Вимоги до звіту

Індивідуальний звіт про проходження виробничої практики є головним звітним документом, що надає здобувач освіти за результатами проходження практики.

Текст індивідуального звіту включає такі компоненти у зазначеній послідовності (див. додаток Г):

1. Титульний аркуш.
2. Зміст із найменуванням та номерами початкових сторінок усіх розділів звіту.
3. Пояснювальна записка.
4. Індивідуальний план роботи здобувача освіти.
5. Щоденник практики.
6. Розгорнутий звіт про проходження практики за встановленою формою.
7. Характеристика здобувача освіти з бази практики з рекомендованою оцінкою.
8. Форма з опрацьованими за період практики науковими джерелами (не менше 10-ти).
9. Додатки (за наявності).

Індивідуальний звіт практиканта має відповідати загальним вимогам до оформлення звіту за результатами проходження виробничої практики.

Титульний аркуш - це перша сторінка звіту, яка входить до загальної кількості сторінок звіту, але не нумерується (на ній відсутній номер сторінки). На титульній сторінці зазначається назва університету, факультету, кафедри, профільної для ОНП чи ОПП, за якою навчається здобувач (в даному випадку це кафедра психодіагностики та клінічної психології), освітній рівень та спеціальність, за якими здобувається освіта, прізвище, ім'я та по батькові здобувача. Також зазначаються прізвище, ім'я та по батькові керівника практики *від кафедри*, його науковий ступінь, вчене звання та посада.

Внизу титульного аркуша вказують місто і рік.

У **змісті** слід точно вказати номери початкових сторінок структурних частин звіту: пояснювальна записка, індивідуальний план роботи здобувача освіти, щоденник практики, розгорнутий звіт про проходження практики,

характеристика здобувача освіти з бази практики, форма з опрацьованими за період практики науковими джерелами, додатки (за наявності).

У **пояснювальній записці** треба вказати порядок та термін проходження практики, назву організації, яка є базою виробничої практики; ПІБ, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), посаду керівника практики від цієї організації. Подаються загальні відомості про базу практики, характеристика актуальних напрямів її роботи; характеризуються основні проблеми та шляхи їх вирішення, що перебувають у фокусі уваги співробітників бази практики.

З урахуванням специфіки бази та індивідуального плану проходження практики визначають її мету та завдання. При формулюванні мети і завдань виробничої практики можна врахувати також індивідуальну тему магістерської роботи (хоча це не обов'язкова вимога).

Індивідуальний план проходження практики викладають у вигляді таблиці з порядковим номером виду (або етапу) роботи, власне виду роботи, терміну її виконання (конкретна дата або з ... по ...) та примітки із зазначенням короткого змісту виконуваної роботи. В середньому індивідуальний план містить 7-10 видів роботи.

Індивідуальний план засвідчується підписами керівника від бази практики та здобувача освіти.

Щоденник виробничої практики також подають у формі таблиці із зазначенням порядкового номеру виду роботи, виду роботи, терміну її виконання, підпису та оцінки керівника від бази практики за кожен вид роботи, підсумкової оцінки, виставленої керівником від бази практики та засвідченої його підписом, примітки із зазначенням короткого змісту виконуваної роботи, а також зазначенням того, теоретичний, методологічний чи практичний рівень роботи виконувався (останнє просто позначається у відповідному стовпці словами “теоретичний”, “методологічний” або “практичний”).

Щоденник виробничої практики засвідчується підписом керівника від бази практики та печаткою організації, у якій здобувач освіти проходив практику, а також підписом здобувача освіти.

Якщо керівник практики і співробітник (керівник), на підпис якого в організації ставлять печатку, це різні особи, такий співробітник (керівник) також підписує щоденник практики або засвідчує підпис керівника практики, після чого ставиться печатка.

Слід зауважити, що індивідуальний план і щоденник виробничої практики відрізняються не лише наявністю оцінок в останньому. Індивідуальний план може передбачати певні послідовність і тривалість виконуваних робіт, а фактично ці послідовність, тривалість та інколи – навіть зміст – можуть різнитись, оскільки на них могли впливати різні непередбачені чинники, зміни в професійній ситуації, проблеми в установі тощо. Тому не варто «підтягувати» щоденник до плану – в щоденнику краще відображати реальний стан речей під час проходження практики; у ньому доречне відзначення й певних емоційних, суб'єктивних ставлень, труднощів, маленьких професійних перемог тощо.

В розгорнутому звіті про проходження практики здобувач освіти компактно, але повною мірою має відобразити результати проходження ним виробничої практики в обраній установі. Важливою складовою розгорнутого звіту є зазначення конкретних результатів, їх змісту та шляхів досягнення. Варто зазначити, які саме трудові функції виконував здобувач освіти, міру самостійності у їх виконанні, участь чи спостереження за виконуваною роботою фахівців, труднощі та виклики, з якими довелось зіштовхнутись та професійні шляхи, що були обрані для їх подолання. В середньому розгорнутий звіт викладається на 2-4 сторінках комп'ютерного набору тексту.

Звіт засвідчується підписом здобувача освіти.

Характеристика здобувача освіти з бази практики з рекомендованою оцінкою містить відомості про ПІБ здобувача освіти, який проходив практику, зазначення виду (виробнича практика), терміну проходження (з... по...) та

назву установи, в якій здобувач освіти проходив практику. В характеристиці коротко зазначаються види роботи, які виконував практикант, його мотивація, ставлення до практики та до роботи в даній установі загалом, його рівень залученості у роботу установи та виконання трудових функцій, які на нього були покладені. Відмічаються також професійно важливі якості, які здобувач освіти виявив протягом практики. Обов'язковим елементом характеристики є оцінка керівником рівня сформованості знань, умінь та навичок, релевантних для роботи в установі даного профілю та рівня досягнутих результатів протягом практики. Можливе також подання рекомендацій щодо покращення певних підходів до виконання трудових функцій. Наприкінці характеристики обов'язково має бути підсумкова оцінка за практику в межах 20 балів.

Характеристика засвідчується підписом керівника від бази практики та печаткою організації, у якій здобувач освіти проходив практику.

Якщо керівник практики і співробітник (керівник), на підпис якого в організації ставлять печатку, це різні особи, такий співробітник (керівник) також підписує щоденник практики або засвідчує підпис керівника практики, після чого ставиться печатка.

Форма з опрацьованими за період практики науковими джерелами містить короткий огляд наукових джерел, що є теоретичною основою практичної роботи, яка здійснюється на базі практики. Опис використаних джерел має містити не менше ніж 10 наукових джерел, опрацьованих здобувачем освіти під час проходження практики, оформлених відповідно до актуальних вимог.

В **додатках** подаються (за наявності):

- бланки тестів, анкет, опитувальників, які застосовано в ході практики;
- зразки написаних під час практики психологічних висновків;
- матеріали роботи з клієнтами/пацієнтами (якщо це не суперечить вимогам анонімності та конфіденційності та якщо на це отримано дозвіл клієнта/пацієнта та керівника від бази практики)

- документальні свідчення ефективності проходження практики, показових етапів практики, фото;
- схеми, таблиці, додаткові дані, що були використані під час практики.

Вимоги до оформлення додатків див. у додатку Г.

Вимоги до оформлення звіту

Параметри сторінки: поля (розмір паперу 210x297 мм): верхнє – 2,5 см, нижнє – 2,5 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см.

Форматування документа. При застосуванні Microsoft Office шрифт має бути один і той самий протягом усього документа – Times New Roman, кегель шрифту – 14 пт.). Текстові абзаци мають відступ 1,25 см і вирівнюються за шириною. Міжрядковий інтервал – полуторний.

3.3. Оцінювання результатів виробничої практики за кредитно-модульною системою

Після завершення виробничої практики здобувачі вищої освіти подають на кафедру звітну документацію, передбачену програмою виробничої практики, та проходять її захист у строки, визначені графіком освітнього процесу або відповідним наказом Університету.

Виробнича практика завершується захистом та диференційованим заліком.

Оцінювання результатів виробничої практики здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням якості виконання програми практики, професійної діяльності здобувача на базі практики, рівня сформованості професійних компетентностей, повноти та якості оформлення звітної документації, а також результатів публічного захисту.

Під час захисту здобувач вищої освіти презентує результати проходження виробничої практики, характеризує базу практики, обґрунтовує зміст виконаних професійних завдань, аналізує набутий практичний досвід,

демонструє рівень сформованості професійних компетентностей та відповідає на запитання комісії та керівників практики.

Підсумкова оцінка за виробничу практику формується на підставі результатів виконання програми практики, оцінки керівників практики від кафедри та бази практики, якості оформлення звітної документації, а також результатів її захисту (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Оцінювання проходження виробничої практики
за модульно-рейтинговою системою**

Вид роботи	Кількість балів	
Оцінка керівника від бази практики	20	Бали за проходження практики – 60
Оцінка керівника від кафедри	20	
Оформлення звіту	20	
Вміння здобувача освіти подавати результати виробничої практики, логічно структурувати доповідь	30	Бали за захист звіту з практики – 40
Відповіді на запитання (чіткість формулювання та відповідність поставленому запитанню)	10	
Загальна кількість балів	100	100

Під час оцінювання враховуються повнота виконання завдань практики, рівень сформованості професійних компетентностей, самостійність, відповідальність здобувача вищої освіти та дотримання ним норм професійної етики.

Підсумкова оцінка вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та в залікову книжку здобувача освіти за підписом членів комісії відповідно до встановленого в Університеті порядку.

Оцінка за виробничу практику враховується під час визначення академічного рейтингу здобувача вищої освіти.

Критерії оцінки знань та вмінь

Отримані в результаті проходження виробничої практики знання та вміння оцінюються за 100-бальною шкалою (див. табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Шкала відповідності оцінок

Оцінка (за національною шкалою) / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

90-100 балів («відмінно») – програма виробничої практики виконана повністю; здобувач освіти продемонстрував високий рівень професійних знань, практичних умінь і навичок, самостійність, відповідальність, дотримання етичних норм професійної діяльності, якісно оформив звітну документацію та успішно захистив результати практики.

75-89 балів («добре») – програма практики виконана в повному обсязі; здобувач освіти продемонстрував достатній рівень професійної підготовки, окремі неточності не впливають на загальну якість виконання завдань і захисту.

60-74 бали («задовільно») – програму практики виконано частково або з окремими недоліками; рівень сформованості професійних компетентностей є достатнім для досягнення програмних результатів навчання, однак потребує подальшого вдосконалення.

0-59 балів («незадовільно») – програму виробничої практики не виконано або виконано не в повному обсязі; звітна документація оформлена неналежним чином або не подана; здобувач освіти не продемонстрував необхідного рівня професійних компетентностей під час захисту.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму виробничої практики або отримав незадовільну оцінку за її результатами, може бути надано право

повторного проходження практики в порядку та строки, визначені Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. У разі повторного невиконання вимог освітньої програми питання щодо подальшого навчання здобувача освіти вирішується відповідно до чинного законодавства України та нормативних актів Університету.

Підсумки проходження виробничої практики аналізуються на засіданні кафедри психодіагностики та клінічної психології та використовуються для вдосконалення організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айрес, Е. Дж. (2024). *Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку*. Видавництво Ростислава Бурлаки.
2. Антоненко, І. Ю., Кіріллова, А. О. (2023). *Дизонтогенез психічного розвитку: в схемах, таблицях і презентаціях*. Видавництво Хортицької національної академії.
3. Баррі, Д. Дж., Баджестан, С. Н., Каммінгс, Д. Л., Трімбл, М. Р. (2024). *Нейропсихіатрія та поведінкова неврологія: посібник (3-тє вид.)*. Медицина.
4. Блек, Д. В., & Андреасен, Н. К. (2024). *Вступ до психіатрії (7-ме вид.)*. Медицина.
5. Вільямс, М. Б., & Пойюла, С. (2023). *ПТСР: робочий зошит. Ефективні методики подолання симптомів травматичного стресу*. Видавництво Ростислава Бурлаки.
6. Герасименко, Л. О., Скрипніков, А. М., & Ісаков, Р. І. (2023). *Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навчальний посібник (2-ге вид.)*. Медицина.
7. Герріс, Р. (2024). *Терапія прийняття та відповідальності, яка сфокусована на травмі. Практичний посібник для роботи з розумом, емоціями та тілом*. Науковий світ.
8. Гудима, У. В., & Гудима, О. В. (2023). *Математичні методи в психології: основні поняття та приклади: навчальний посібник*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6970>
9. Дінгман, М. (2025). *Зрозуміти мозок. Нейронаукові дослідження механізмів роботи мозку і його викрутасів*. Stone Publishing.
10. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5-TR (2024). (О. Лизак, М. Прокопович, & О. Антонишин, пер. з англ.). Манускрипт.

11. Кабанцева, А. В. (2024). Психоедукаційні заходи як складова клінічної психології. *Наукові записки. Серія: Психологія*, 2, 63–70. <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-2-9>
12. Каменьок, Ю. Л., Кравчук, С. Л. (2026). Психологічні особливості переживання провини та сорому в онкопацієнтів у контексті психокорекційної роботи. *Ментальне здоров'я*, 1(2), 188–194. <https://doi.org/10.32782/3041-2005/2026-2.20>
13. Клевець, Л. М., & Хоменко, В. І. (2024). *Патопсихологія: практикум: навчальний посібник*. Ірпінь: Державний податковий університет.
14. Клименко, І., Галадза, М., & Писаренко, Т. (2025). Супервізія в клінічній психології: метааналіз. *Психіатрія, неврологія та медична психологія*, 12(28), 243–254. <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2025-28-09>
15. Коваленко, В., & Сінопальнікова, Н. (2025). Психологічна підтримка підлітків із генералізованим тривожним розладом. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*, 8, 115–122. <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psych-2025-2.16>
16. Кокун, О. М., Мороз, В. М., Лозінська, Н. С., & Пішко, І. О. (2021). *Психологічна профілактика психотравматизації військовослужбовців Збройних Сил України: методичний посібник*. НДЦ ГП ЗСУ.
17. Корнієнко, В. В. (2023). *Патопсихологія: навчальний посібник*. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ.
18. Кравчук, С. Л. (2025). *Психологічні дослідження в Інтернет-середовищі: Методичні рекомендації*. КНУ імені Тараса Шевченка.
19. Круз, В. (2024). *Терапія ПТСР для військових. Як повернутися до нормального життя*. Науковий світ.
20. Крупельницька, Л. (2023). *Психотерапія у постнекласичній парадигмі: посібник*. ГО «МНГ».
21. Магдисюк, Л. І., & Федоренко, Р. П. (2025). *Основи психологічного консультування*. Вежа-Друк.

22. Мартинюк, І. А. (2023). *Патопсихологія: практикум*. Каравела.
23. Мельник, А., Магдисюк, Л., & Козак, Г. (2025). Теоретичні основи дослідження медико-психологічних особливостей, психосоматичних проявів депресивних станів та тривожності у дитячому та підлітковому віці. *Психологія: реальність і перспективи*, 24, 71–80.
https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi24.428
24. Мельник, А. П., & Магдисюк, Л. І. (Уклад.). (2025). *Патопсихологія: навчально-методичний посібник* (2-ге вид., змін. та доп.). Вежа-Друк.
25. Міністерство охорони здоров'я України. (2024). Перелік валідних методів психологічної діагностики, які можуть використовуватися для проведення психологічної діагностики та оцінки якості психологічної допомоги (Наказ № 2118 від 13.12.2023).
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-24?utm_source
26. Мішиєв, В. Д., Михайлов, Б. В., Гриневич, Є. Г., & Омелянович, В. Ю. (2024). *Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій: навчальний посібник* (2-ге вид.). Медицина.
27. Моргунов, О. А., Федоренко, О. І., Мілорадова, Н. Е. та ін. (2022). *Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навчально-практичний посібник* (О. А. Моргунов, ред. заг.). Харківський національний університет внутрішніх справ.
28. Мудренко, І. Г. (2022). *Суїцидологія: конспект лекцій*. СумДУ.
29. Мудрик, А. Б. (2022). *Психологія залежної поведінки: навчальний посібник*. ПП Іванюк В. П.
30. Никоненко, Ю. П. (2023). *Клінічна психологія: навчальний посібник*. КНТ.
31. Огоренко, В. В., Шорніков, А. В., & Тимофєєв, Р. М. (2025). *Психіатрія: інтенсивний курс*. Медицина.
32. Османова, А. М., & Гулько, Ю. А. (2025). *Нейропсихологія. Основи нейропсихологічної корекції у дитячому віці: навчальний посібник*. Посвіт.

33. Османова, А. М., & Хорунженко, Г. В. (2022). *Патопсихологія: навчально-методичний посібник*. Талком.
34. Панчук, Н. П. (2024). *Основи клінічної психології та патопсихології: навчальний посібник*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
35. Плєскач, Б. В., & Коркос, Я. О. (2025). *Математичні методи в психології: навчально-методичний посібник*. ФОП Панов А. М.
36. Погорєлов, І. І., & Манаєнкова, О. Д. (2023). *Психіатрія і наркологія: підручник* (3-тє вид.). Медицина.
37. Прохоренко, Д. (2025). Прояви психотравми у дітей з особливими освітніми потребами: діагностичні методи оцінки психічних станів. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 120(4), 206–223.
<https://doi.org/10.33189/ectu.v120i4.297>
38. Розов, В. І. (2024). *Психологія екстремальних ситуацій: адаптивність до стресу та психологічне забезпечення*. КНТ.
39. Сапольскі, Р. (2021). *Біологія поведінки. Причини доброго і поганого в нас*. Наш Формат.
40. Співак, Л. М., & Османова, А. М. (2023). *Психодіагностика в клінічній психології: Навчальний посібник*. Університет «Україна».
41. Спіріна, І. Д. (Ред.). (2022). *Медична психологія: підручник*. Дніпро: ЛІРА.
42. Стівенс, Л., & Роден, І. (2025). *Психіатрія: текст і кольорові ілюстрації* (3-тє вид.; Л. Животовська, наук. ред. укр. вид.). Медицина.
43. Ткачук, І. І., Пророк, Н. В., Лунченко, Н. В., Горленко, В. М., Острова, В. Д., & Сосновенко, Н. В. (2024). *Застосування діагностичних мінімумів у діяльності працівників психологічної служби: Практичний посібник* (2-ге вид.). УНМЦ практичної психології і соціальної роботи.
44. Федоренко, Р. П. (2022). *Психологія суїциду: навчальний посібник* (2-ге вид., змін. та доп.). Вежа-Друк.

45. Чабан, О. С., & Гуменюк, М. М. (2024). *Альбом для нейропсихологічного та патопсихологічного обстеження дітей та дорослих: посібник*. АДЕФ-Україна.
46. Шاپіро, Ф. (2023). *Психотерапія емоційних травм за допомогою рухів очей*. Науковий світ.
47. Шевчук, О., & Крупельницька, Л. (2023). Превенція суїцидальної активності засобами інтервенцій за посередництва віртуальної реальності. *Психологічний часопис*, 9(5), 16–24. <https://doi.org/10.31108/1.2023.9.5.2>
48. Шкарлатюк, К. (2022). *Патопсихологія: навчальний посібник*. Вежа-Друк.
49. Юр'єва, Л. М., & Марута, Н. О. (Ред.). (2022). *Охорона психічного здоров'я: підручник для лікарів*. Строков Д. В.
50. Яворська, Г. (2026). Потреби супервізанта в процесі супервізії: структурно-функціональний аналіз. *Психологічний журнал*, 17, 180–186. <https://doi.org/10.31499/2617-2100.17.2026.362249>
51. Aafjes-van Doorn, K., & Girard, J. M. (2025). From intuition to innovation: Multimodal measurement in psychotherapy research. *Psychotherapy Research*, 35(2), 171–173. <https://doi.org/10.1080/10503307.2024.2445664>
52. Abramowitz, J., Prinstein, M., & Trull, T. (2022). *Clinical psychology: A scientific, multicultural, and life-span perspective* (9th ed.). Worth Publishers.
53. Alshahrani, K., Johnson, J., Prudenzi, A., & O'Connor, D. (2022). The effectiveness of psychological interventions for reducing PTSD and psychological distress in first responders: A systematic review and meta-analysis. *PLOS ONE*, 17, 0272732. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0272732>
54. American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5-TR* (5th ed., text rev.). American Psychiatric Association Publishing.

55. Baguley, T., Dunham, G., & Steer, O. (2022). Statistical modelling of vignette data in psychology. *British Journal of Psychology*, 113(4), 1143–1163.
<https://doi.org/10.1111/bjop.12577>
56. Banich, M. T., & Compton, R. J. (2023). *Cognitive neuroscience* (5th ed.). Cambridge University Press.
57. Barlow, D. H., Durand, V. M., & Hofmann, S. G. (2022). *Psychopathology: An integrative approach to mental disorders* (9th ed.). Cengage Learning.
58. Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., Emery, G., DeRubeis, R. J., & Hollon, S. D. (2024). *Cognitive therapy of depression* (2nd ed.). Guilford Press.
59. Bernstein, D. A., Teachman, B. A., Olatunji, B. O., & De Los Reyes, A. (2024). *Introduction to clinical psychology: Bridging science and practice* (10th ed.). Cambridge University Press.
60. Comer, R. J., & Comer, J. S. (2025). *Fundamentals of psychopathology* (11th ed.). Worth Publishers.
61. Comer, R. J., & Comer, J. S. (2024). *Psychopathology: Science and practice* (12th ed.). Macmillan Learning.
62. Cooper, H., Coutanche, M. N., McMullen, L. M., Panter, A. T., Rindskopf, D., & Sher, K. J. (Eds.). (2023). *APA handbook of research methods in psychology* (2nd ed.). American Psychological Association.
63. Field, A. (2024). *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics* (6th ed.). Sage Publications.
64. George, D., & Mallery, P. (2024). *IBM SPSS Statistics 29 step by step: A simple guide and reference* (18th ed.). Routledge.
65. Gouze, K. R., Hopkins, J., & Lavigne, J. V. (2024). *Early childhood psychopathology: Developmental models and treatments*. Springer Nature Switzerland.
66. Hooley, J. M., & Nock, M. K. (2024). *Psychopathology: A clinical science approach* (19th ed.). Pearson.

67. Kazdin, A. E. (2023). *Research design in clinical psychology* (6th ed.). Cambridge University Press.
68. Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling* (5th ed.). Guilford Press.
69. Kravchuk, S., Khalanskyi, V. (2022). Forgiveness as a predictor of mental health in citizens living in the military conflict zone (2019-2020). *Journal of Education Culture and Society*, 13(1), 67–76.
<https://doi.org/10.15503/jecs2022.1.67.76>
70. Kravchuk, S. L. (2023). Positive religious coping as predictor of posttraumatic growth of veteran volunteers of the russian-ukrainian war. *Габіміс*, 46, 217–221. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.46.35>
71. Kravchuk, S. L. (2025). Psychological factors of post-traumatic growth of volunteer veterans. *Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія*, 2, 89–93. <https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.2.15>
72. Kring, A. M., Fassnacht, D. B., Matthewson, M., & Boyd, L. (2024). *Psychopathology* (2nd Australasian ed.). John Wiley & Sons Australia.
73. Krueger, R. F., & Blaney, P. H. (Eds.). (2023). *Oxford textbook of psychopathology* (4th ed.). Oxford University Press.
74. Krupelnytska, L., Yatsenko, N., Keller, V., & Morozova-Larina, O. (2025). The impact of events scale-revised (IES-R): Validation of the Ukrainian version. *Comprehensive Psychiatry*, 139, 152593.
<https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2025.152593>
75. Krupelnytska, L., Yatsenko, N., & Morozova-Larina, O. (2026). Longitudinal Trajectories of Post-Traumatic Stress Among Ukrainian Refugees: A Cohort Study. *Chronic Stress*, 10, 24705470261422385.
<http://doi.org/10.1177/24705470261422385>
76. Linehan, M. M. (2025). *DBT skills training manual* (Rev. ed.). Guilford Press.
77. Lingardi, V., & McWilliams, N. (Eds.). (2026). *Psychodynamic diagnostic manual* (3rd ed.; PDM-3). Guilford Press.

78. Lotzin, A., Morozova-Larina, O., Paetow, A., Schratz, L., Keller, V., Zarubin, I., & Krupelnyska, L. (2025). Resilient coping during the Russian-Ukrainian war: Does it buffer the effects of cumulative trauma on ICD-11 posttraumatic stress disorder symptoms? *Comprehensive Psychiatry*, 140, 152592. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2025.152592>
79. Mash, E. J., Wolfe, D. A., & Nguyen Williams, K. (2024). *Child psychopathology* (8th ed.). Cengage Learning.
80. Morling, B. (2024). *Research methods in psychology: Evaluating a world of information* (5th ed.). W. W. Norton & Company.
81. Morrison, J. (2024). *Diagnosis made easier: Principles and techniques for mental health clinicians* (3rd ed.). Guilford Press.
82. Morrison, J., & Love, R. (2021). *Focusing-Oriented Therapy One: Learning How the Body Speaks and Listening so it Heals* [Course manual]. Seattle Focusing Institute.
83. Navarro, D., & Foxcroft, D. (2025). *Learning statistics with jamovi: A tutorial for beginners in statistical analysis*. Open Book Publishers.
84. Oltmanns, T. F., Emery, R. E., South, S. C., & Forbush, K. T. (2025). *Psychopathology and mental health* (10th ed.). Pearson.
85. Parritz, R. H., & Troy, M. F. (2024). *Disorders of childhood: Development and psychopathology* (4th ed.). Cengage Learning.
86. Pilgrim, D. (2022). *Key concepts in mental health* (6th ed.). SAGE Publications.
87. Pomerantz, A. M. (2023). *Clinical psychology: Science, practice, and diversity* (6th ed.). SAGE Publications.
88. Rippon, G. (2026). *The lost girls of autism: The untold story of women on the spectrum*. Pan Macmillan.
89. Sommers-Flanagan, J., & Sommers-Flanagan, R. (2023). *Clinical interviewing* (7th ed.). John Wiley & Sons.

90. Stumpp, N. E., & Sauer-Zavala, S. (2021). Evidence-based strategies for treatment personalization. In *The Oxford handbook of personality and treatment personalization*. Oxford University Press.
91. Wedding, D., & Corsini, R. J. (Eds.). (2024). *Current psychotherapies* (12th ed.). Cengage Learning.
92. Widiger, T. A., Hines, A., & Crego, C. (2023). Evidence-based assessment of personality disorder. *Assessment*, 31(1), 191–198.
<https://doi.org/10.1177/10731911231176461>
93. World Health Organization. (2024). *Clinical descriptions and diagnostic requirements for ICD-11 mental, behavioural and neurodevelopmental disorders*. World Health Organization.
94. Yablonska, T., Bulatevych, N., & Sirokha, L. (2024). Emotional experiences and their connection with coping strategies during the COVID-19 pandemic: Gender differences. *Annals of Psychology*, 27(1), 67–90.
<https://doi.org/10.18290/rpsych2024.0004>
95. Yablonska, T., Vernik, O., & Haivoronskyi, H. (2023). Ukrainian Adaptation of the Brief-COPE Questionnaire. *Insight: The Psychological Dimensions of Society*, 10, 66–89. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-4>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ТА ІНШОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Інструктаж з охорони праці для здобувачів освіти	43
Журнал інструктажів здобувачів освіти з охорони праці.....	46
Структурні частини та приклади їх подання у письмовому звіті здобувача освіти про проходження виробничої практики.....	47
Угода на проведення виробничої практики здобувачів освіти.....	70

**ІНСТРУКТАЖ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Вимоги безпеки перед початком роботи

1. Після прибуття на базу практики здобувач освіти має пройти вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці, а також поставити підпис у відповідних журналах реєстрації інструктажів.
2. База практики повинна забезпечити здобувачу освіти безпечні та належні умови праці відповідно до вимог законодавства з охорони праці.
3. Здобувач освіти зобов'язаний ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики та дотримуватися їх.
4. До початку проходження практики здобувач освіти має:
 - отримати від керівника практики необхідні консультації щодо організації практики та оформлення документації;
 - мати контактні дані керівника практики від Університету для оперативного повідомлення про виникнення нестандартних ситуацій;
 - своєчасно прибути на базу практики;
 - ознайомитися з правилами охорони праці, пожежної безпеки, виробничої санітарії та, за потреби, електробезпеки, і неухильно їх дотримуватися.
5. Перед початком роботи здобувач освіти має:
 - організувати робоче місце відповідно до вимог безпеки та специфіки виконуваних завдань;
 - підготувати необхідну документацію, матеріали, психодіагностичний інструментарій та інші засоби, необхідні для виконання завдань практики;

- переконатися у справності обладнання та технічних засобів, що використовуватимуться під час роботи, а у разі виявлення несправностей повідомити безпосереднього керівника практики.

Вимоги безпеки під час роботи

1. Здобувач освіти має виконувати лише ті види робіт і завдань, які передбачені програмою виробничої практики та доручені керівником практики.
2. У разі доручення робіт, не передбачених програмою практики або таких, що можуть становити загрозу життю чи здоров'ю, здобувач освіти має відмовитися від їх виконання та негайно повідомити керівника практики від Університету.
3. Під час проходження виробничої практики не допускається:
 - залишати робоче місце без дозволу безпосереднього керівника практики;
 - відволікати працівників від виконання ними службових обов'язків;
 - користуватися несправним обладнанням, технічними засобами або електроприладами; у разі виявлення несправностей негайно повідомити безпосереднього керівника практики та припинити роботу до їх усунення;
 - самостійно виконувати роботи, що потребують спеціальної підготовки, відповідного допуску або інструктажу.
4. Здобувач освіти зобов'язаний дбати про особисту безпеку, безпеку працівників, клієнтів (пацієнтів) та інших осіб, які перебувають на базі практики, дотримуватися вимог охорони праці, пожежної безпеки та виробничої санітарії.
5. Під час роботи здобувач освіти має дотримуватися вимог професійної етики, конфіденційності персональних даних і службової інформації, а також правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики.

Вимоги безпеки після закінчення роботи

1. Після закінчення роботи здобувач освіти має привести в порядок робоче місце, повернути документацію, обладнання, матеріали та інші засоби, що використовувалися під час роботи, і повідомити безпосереднього керівника практики про завершення роботи.
2. У разі виявлення під час роботи несправностей обладнання, порушень вимог охорони праці, аварійних ситуацій або інших обставин, що можуть становити небезпеку, здобувач освіти має повідомити про це безпосереднього керівника практики.
3. Після завершення терміну виробничої практики здобувач освіти подає керівникові практики від Університету звітну документацію відповідно до програми практики та звітує про виконання її програми й індивідуального завдання.

Вимоги безпеки в аварійній ситуації

1. У разі виникнення аварійної або небезпечної ситуації здобувач освіти має негайно припинити роботу, повідомити безпосереднього керівника практики та діяти відповідно до отриманих вказівок.
2. До аварійних або небезпечних ситуацій належать:
 - раптове погіршення стану здоров'я здобувача освіти або інших осіб;
 - отримання травми;
 - виникнення пожежі, задимлення чи загрози вибуху;
 - виявлення несправностей обладнання, електроприладів або інших технічних засобів, що використовуються під час проходження практики;
 - аварійне вимкнення електроенергії;
 - виявлення запаху газу або інших ознак аварійної ситуації.

3. У разі необхідності здобувач освіти має вжити заходів для запобігання небезпеці, не наражаючи на ризик власне життя і здоров'я, а також життя і здоров'я інших осіб.
4. У разі пожежі, нещасного випадку чи іншої надзвичайної ситуації здобувач освіти має діяти відповідно до плану евакуації та інструкцій бази практики, а за необхідності викликати відповідні екстрені служби або забезпечити їх виклик.
5. Для ліквідації наслідків аварійної ситуації здобувач освіти має виконувати лише ті вказівки безпосереднього керівника практики, виконання яких не створює загрози його життю та здоров'ю.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка**ЖУРНАЛ**

інструктажів здобувачів освіти з охорони праці, електробезпеки, пожежної безпеки, правил безпеки дорожнього руху, правил поведінки в громадських місцях, правил внутрішнього розпорядку Університету та правил поведінки на базах виробничої практики

(Прізвище, ім'я та по батькові особи, яка проводила інструктаж)

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Дата інструк- тажу	Курс, група	Підпис	
				особи, яка проводила інструктаж	особи, яка інструк- тується
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
...					

**Структурні частини та приклади їх подання у письмовому звіті
здобувача освіти про проходження виробничої практики**

Курсивом у додатку Г подано пояснення до написання та оформлення структурних частин звіту. До кожної структурної частини наведено також приклади – вони подані звичайним стилем шрифту.

***Зверніть увагу!** Приклади подання структурних частин звіту наведені з ознайомлювальною метою. Окремі частини тексту (змісту таблиць) в прикладі не збігатимуться з відомостями, релевантними змісту ваших практики та звіту.*

1. ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ. *Титульний аркуш - це перша сторінка звіту, яка входить до загальної кількості сторінок звіту, але не нумерується (на ній відсутній номер сторінки). На титульній сторінці зазначається назва університету, факультету, кафедри, профільної для ОНП чи ОПП, за якою навчається здобувач (в даному випадку це кафедра психодіагностики та клінічної психології), освітній рівень та спеціальність, за якими здобувається освіта, прізвище, ім'я та по батькові здобувача. Також зазначаються прізвище, ім'я та по батькові керівника практики від кафедри, його науковий ступінь, вчене звання та посада.*

Внизу титульного аркуша вказують місто і рік.

ФОРМУ ТИТУЛЬНОГО АРКУША подано на наступній сторінці Додатка Г.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Факультет психології

Кафедра психодіагностики та клінічної психології

ЗВІТ

про проходження виробничої практики

здобувачем(кою) другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю С4 Психологія,

за освітньо-науковою / освітньо-професійною програмою (*обрати*

потрібне) «Клінічна психологія»

Прізвище, ім'я, по батькові (*в родовому відмінку*)

Керівник практики: ПІБ, науковий

ступінь, вчене звання, посада

Київ-202____

2. ЗМІСТ. *Це наступна після титульного аркуша сторінка. У змісті вказують номери початкових сторінок структурних частин звіту. До них належать: пояснювальна записка, індивідуальний план роботи здобувача освіти, щоденник практики, розгорнутий звіт про проходження практики, характеристика здобувача освіти з бази практики, форма з опрацьованими за період практики науковими джерелами, додатки (за наявності).*

РЕКОМЕНДОВАНУ ФОРМУ ТА ПРИКЛАД ЗМІСТУ наведено нижче.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка.....	3
2.	Індивідуальний план роботи здобувача освіти.....	6
3.	Щоденник практики.....	9
4.	Розгорнутий звіт про проходження практики.....	12
5.	Характеристика здобувача освіти з бази практики	16
6.	Форма з опрацьованими за період практики науковими джерелами.....	17
7.	Додатки.....	21

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА. *Зазначаються порядок та термін проходження практики, назва організації, яка є базою практики; ПІБ та посада керівника практики від цієї організації; з урахуванням специфіки бази та змісту практики визначаються її мета та завдання. Подаються загальні відомості про базу практики, характеристика актуальних напрямів її роботи; характеризуються основні проблеми та шляхи їх вирішення, що перебувають у фокусі уваги співробітників бази практики.*

ОРІЄНТОВНУ ФОРМУ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ наведено нижче.

Пояснювальна записка

Виробнича практика проходила в(назва установи) з
по (дати першого та останнього дня виробничої практики). Керівником
практики від цієї установи був (ла).....(прізвище,
ім'я, по батькові керівника).

Ця установа спеціалізується на..... Її
основними напрямками діяльності є.....

Наразі організація орієнтована на..... У
зв'язку з....., що відображається на.....

Особливостями роботи установи є.....та

Метою практики було.....

Завданнями практики були:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ПРИКЛАД ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

Пояснювальна записка

Виробнича практика проходила з 09.02.2026 по 22.03.2026 у ДУ «Інститут судової психіатрії» МОЗ України. Керівником практики була ПІБ, провідний науковий співробітник відділу наукових досліджень, завідувач відділу судово-психологічної експертизи Центру СПЕ ДУ «Інститут судової психіатрії МОЗ України», кандидат психологічних наук.

ДУ «Інститут судової психіатрії» МОЗ України спеціалізується на проведенні судово-психіатричних, судово-психологічних експертиз та наукових дослідженнях у галузі психіатрії. Основними напрямками діяльності установи є судово-психіатрична експертиза, судово-психологічна експертиза, комплексні експертизи, які передбачають спільні психолого-психіатричні дослідження, а також наукову та освітню роботу. У даний час організація відповідає на виклики реорганізації, наслідків війни та навантаження через зростання психічних розладів. Для розв'язання цих проблем інститут трансформує систему експертиз, посилює регіональну присутність та адаптує методологію під реалії воєнного стану.

Метою практики було ознайомлення зі структурою та специфікою діяльності ДУ «Інститут судової психіатрії МОЗ України» як провідної експертної установи; через виконання функцій асистента судового експерта-психолога поглиблення знань, умінь та навичок клініко-психологічної діагностики та ретроспективного аналізу психологічних властивостей особистості для вирішення експертних завдань.

Завдання практики

1. Опрацювати нормативно-правову базу, що регламентує діяльність судового експерта-психолога (Закон України «Про судову експертизу», КПК України, накази МОЗ).

2. Вивчити кримінальні провадження (в т.ч. наявної медичної документації та попередніх висновків експертів) для виокремлення психологічно значущих чинників для вирішення експертних задач.
3. Провести як мінімум 10 патопсихологічних обстежень.
4. Розвинути навички встановлення контакту, ведення структурованої бесіди та професійного спостереження за поведінкою підекспертних під час експертного обстеження;
5. Підготувати щонайменше 10 проєктів психологічних висновків та звітних матеріалів за результатами проведених експертних досліджень під керівництвом фахівців Інституту.
6. Опанувати етичні та процесуальні норми роботи психолога в межах судово-експертної діяльності.

4. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.

Викладається у вигляді таблиці з порядковим номером виду (або етапу) роботи, власне виду роботи, терміну її виконання (конкретна дата або з ... по ...) та примітки із зазначенням короткого змісту виконуваної роботи. В середньому індивідуальний план містить 7-10 видів роботи.

Індивідуальний план засвідчується підписами керівника від бази практики та здобувача освіти. ФОРМУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗВІТУ наведено в табл. Г1.

Таблиця Г1

Індивідуальний план проходження практики

№	Вид роботи	Термін виконання	Підпис керівника від бази практики	Примітка (короткий зміст роботи)
1				
2				
3				
4				
5				
...				

Керівник від бази практики (підпис) Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Здобувачка освіти (підпис) Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ПРИКЛАД ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ наведено в табл. Г2.

Індивідуальний план проходження практики

№	Вид роботи	Термін виконання	Підпис керівника від бази практики	Примітка (короткий зміст роботи)
1	Знайомство з персоналом установи; проходження інструктажу з охорони праці	09.02.2026	підпис (тут і далі мається на увазі власноручний підпис)	Первинно ознайомитись зі специфікою роботи установи та правилами безпечної поведінки на робочому місці.
2	Ознайомлення з організацією роботи установи та нормативними засадами діяльності психолога	09.02.2026 - 13.02.2026	підпис	Вивчення структури ДУ «ІСП» МОЗ України, нормативно-правових актів та етичних меж компетенції експерта-психолога.
3	Опрацювання наукової та методичної літератури з питань судово-психологічної експертизи	16.02.2026 - 18.03.2026	підпис	Аналіз наукових джерел та методичних рекомендацій щодо проведення патопсихологічного дослідження та критеріїв оцінки стану підекспертних осіб.
4	Ознайомлення з особливостями комплексної судової психолого-психіатричної експертизи	16.02.2026 - 20.02.2026	підпис	Вивчення основних етапів експертної роботи, змісту експертних завдань, особливостей організації психологічного дослідження та меж компетенції психолога.
5	Участь у експертних	20.02.2026 - 10.03.2026	підпис	Активна участь у проведенні

	обстеженнях			експертних обстежень, ведення структурованої бесіди та професійного спостереження за поведінкою підекспертних під час експертного обстеження.
6	Проведення психодіагностичного дослідження	23.02.2026 - 13.03.2026	підпис	Здійснення експериментально-психологічного дослідження особистісної, когнітивної та емоційної сфер із використанням психодіагностичного інструментарію.
7	Аналіз матеріалів кримінальних справ, професійної документації та психологічних експертних висновків	20.02.2026 - 16.03.2026	підпис	Ретроспективний аналіз матеріалів кримінальних справ для виокремлення чинників, що мають значення для експертного оцінювання.
8	Підготовка проєктів психологічних висновків у структурі судово-психологічної експертизи	09.03.2026 - 18.03.2026	підпис	Формулювання результатів дослідження, структурування даних та відпрацювання точності експертних формулювань під керівництвом фахівця.
9	Підготовка та оформлення звіту про проходження практики	19.03.2026 - 22.03.2026	підпис	Написання звіту про проходження виробничої практики та перевірка виконання

				всіх видів робіт, зазначених у плані проходження виробничої практики на базі ДУ «ІСП» МОЗ України.
--	--	--	--	--

Керівник від бази практики

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Здобувачка освіти

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

5. ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ.

Також подається у формі таблиці із зазначенням порядкового номеру виду роботи, виду роботи, терміну її виконання, підпису та оцінки керівника від бази практики за кожен вид роботи, підсумкової оцінки, виставленої керівником від бази практики та засвідченої його підписом, примітки із зазначенням короткого змісту виконуваної роботи, а також зазначенням того, теоретичний, методологічний чи практичний рівень роботи виконувався (останнє просто позначається у відповідному стовпці словами “теоретичний”, “методологічний” чи “практичний”).

Щоденник виробничої практики засвідчується підписом керівника від бази практики та печаткою організації, у якій здобувач освіти проходив практику, а також підписом здобувача освіти.

Якщо керівник практики і співробітник (керівник), на підпис якого в організації ставлять печатку, це різні особи, такий співробітник (керівник) також підписує щоденник практики або засвідчує підпис керівника практики, після чого ставиться печатка..

ФОРМУ ЩОДЕННИКА наведено нижче в табл. ГЗ.

Щоденник виробничої практики

№	Вид роботи	Термін виконання	Оцінка та підпис керівника від бази практики	Примітки (короткий зміст роботи)	Вид роботи (теоретичний / методологічний/ практичний рівень діяльності)
1					
2					
3					
n ...					
Підсумкова оцінка: _____ <i>(в межах 20 балів)</i>					

Керівник від бази практики

(підпис, печатка)

Ім'я ПРІЗВИШЕ

Здобувач(ка) освіти

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИШЕ

ПРИКЛАД ЩОДЕННИКА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ наведено в табл. Г4

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

№	Вид роботи	Термін виконання (дні та години)	Оцінка та підпис керівника від бази практики	Примітки (короткий зміст роботи)	Вид роботи (теоретичний/ методологічний / практичний рівень діяльності)
1	Організаційно-ознайомчий етап	09.02.2026 (2 год)	“відмінно” підпис (тут і далі – оцінка вписується власноруч та ставиться власноручний підпис)	Ознайомилась зі специфікою роботи установи та правилами безпечної поведінки на робочому місці	Теоретичний
2	Вивчення правової бази діяльності експерта-психолога	10.02.26 – 13.02.26 (10 год)	“відмінно” підпис	Опрацювання КПК України та наказів МОЗ щодо порядку проведення судово-психологічних експертиз	Теоретичний
3	Опрацювання спеціалізованої методичної літератури	16.02.26 – 18.03.26	“відмінно” підпис	Аналіз наукової літератури з психіатрії, клінічної психодіагностики та патопсихологічної пропедевтики	Методологічний, теоретичний
4	Методологія проведення судово-психологічної та комплексної судової психолого-психіатричної експертизи	16.02.26 – 20.02.26 (8 год)	“відмінно” підпис	Ознайомлення з етапами проведення експертизи, послідовністю роботи з матеріалами та підготовкою висновку	Методологічний, практичний
5	Аналіз матеріалів кримінальних проваджень	20.02.26 – 16.03.26 (20 год)	“відмінно” підпис	Виокремлення психологічно значущих даних із матеріалів кримінальних	Практичний

				справ (анамнез, покази свідків, медичні карти, характеристики тощо) для об'єктивних експертних висновків	
6	Участь у експертних обстеженнях з підекспертними	20.02.26 – 10.03.26 (12 год)	“відмінно” підпис	Участь у всіх етапах експертного обстеження, що включає структуровану бесіду з підекспертним, встановлення контакту, уточнення значущих обставин та фіксацію результатів безпосередньої взаємодії	Практичний
7	Психодіагностичне дослідження	23.02.26 – 13.03.26 (20 год)	“відмінно” підпис	Застосування психодіагностичних методик та клінічних шкал: «Піктограми», «Класифікації», «Запам'ятовування 10 слів», «Виключення понять», «Порівняння понять», «Тлумачення прислів'їв і метафор», «Прості та складні аналогії», «Таблиці Шульте», тест Розенцвейга, опитувальник Айзенка, тест «Неіснуюча тварина», HADS, PCL-5	Практичний
8	Синтез та	05.03.26 –	“відмінно”	Синтез та	Практичний

	інтерпретація результатів обстеження	16.03.26 (14 год)	<i>підпис</i>	інтерпретація отриманих результатів експертного обстеження, психодіагнос- тичного дослідження та даних матеріалів кримінальної справи	
9	Робота над структурою та текстом висновку	09.03.26 – 18.03.26 (14 год)	“відмінно” <i>підпис</i>	Написання проекту висновку, обговорення результатів із куратором, корекція професійного стилю викладу	Практичний
10	Підготовка та оформлення звітних матеріалів практики	18.03.26 – 22.03.26	“відмінно” <i>підпис</i>	Систематизація результатів виконаної роботи, фінальне оформлення щоденника виробничої практики та підготовка звіту	Практичний, методологічний
Підсумкова оцінка: ____ (в межах 20 балів)					

Генеральний директор

ДУ «Інститут судової психіатрії

МОЗ України»

(підпис, печатка)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Керівник від бази практики

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Здобувачка освіти

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

6. РОЗГОРНУТИЙ ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.

У розгорнутому звіті слід компактно, але повною мірою відобразити результати проходження виробничої практики в обраній установі. Варто зазначити, які саме трудові функції виконував здобувач освіти, міру самостійності у їх виконанні, участь чи спостереження за виконуваною роботою фахівців установи, труднощі та виклики, з якими довелося зіштовхнутись та професійні шляхи, що були обрані для їх подолання. В середньому розгорнутий звіт викладається на 2-4 сторінках комп'ютерного набору тексту.

Звіт засвідчується підписом здобувача освіти.

ОРІЄНТОВНУ ФОРМУ РОЗГОРНУТОГО ЗВІТУ наведено нижче.

Розгорнутий звіт про проходження виробничої практики

здобувача освіти за ОНП/ОПП

«Клінічна психологія»

ПІБ

за період з по

на базі.....

Проходження практики на базі..... стало для мене важливим етапом професійного становлення. Воно дало мені змогу.....

В межах практики я зміг(змогла).....

З перших днів практики я зрозумів(-ла)/відчув(-ла)

Це дозволило мені.....

Важливим етапом практики було..... Виконання трудових функцій психолога в установі дозволило мені вдосконалити..... опанувати....., закріпити.....

Опрацювання матеріалів допомогло зрозуміти.....

Особливе значення для мого фахового становлення мало....., оскільки.....

За дорученням та під супервізією керівника практики щодо..... я виконував(-ла).....

При цьому я використовував(-ла) такі інструменти.....

Слід зазначити, що на цьому етапі я зіштовхнувся(-лась) з певними труднощами:.....

Ще одним важливим етапом практики було.....

В межах проходження практики мені вдалось покращити такі трудові функції:.....

Резюмуючи, зазначу, що.....

Здобувач(ка) освіти

підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ПРИКЛАД РОЗГОРНУТОГО ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ
нижче.

Розгорнутий звіт про проходження виробничої практики

здобувачки освіти за ОНП
«Клінічна психологія»
прізвище, імя, по бідькові
за період з 09.02.26 по
22.03.26
на базі ДУ «ІСП» МОЗ
України

Проходження виробничої практики на базі ДУ «Інститут судової психіатрії МОЗ України» стало для мене фундаментальним етапом професійного становлення, що дозволило інтегрувати теоретичні знання з клінічної психології у специфічну площину судово-психологічної експертизи. З перших днів практики я потрапила у професійне середовище, де робота психолога вимагає не лише глибокої діагностичної підготовки, а й особливої відповідальності за кожне сформульоване судження. Ознайомлення з нормативно-правовими засадами та структурою установи дало мені чітке розуміння меж компетенції експерта та специфіки взаємодії психології з правовим полем. Це дозволило по-новому поглянути на етику та методологію нашої професії, де кожен крок регламентований, але водночас потребує гнучкого клінічного мислення.

Змістовним блоком практики став детальний аналіз матеріалів кримінальних справ та відповідної експертної документації. Ця робота дозволила мені опанувати алгоритм ретроспективного аналізу особливостей особистості та її психологічного стану в юридично значущих ситуаціях. Я навчилася виокремлювати психологічно важливі факти серед великих обсягів юридичної та медичної інформації, що є критично важливим для побудови об'єктивного експертного висновку. Опрацювання архівних справ допомогло зрозуміти логіку формування експертних гіпотез та взаємозв'язок між анамнестичними даними та актуальним станом особи.

Особливе значення для мого професійного досвіду мала безпосередня участь у проведенні експертних обстежень. Окрім професійного спостереження

за роботою фахівців, я мала змогу долучатися до діалогу з підекспертними, ставити уточнюючі запитання та брати участь у процесі встановлення контакту. Це дало мені змогу практично відпрацювати техніки інтерв'ювання в умовах експертної ситуації, яка часто ускладнена напруженням з боку підекспертної особи. Такий досвід допоміг розвинути навички оперативного аналізу вербальних та невербальних проявів безпосередньо під час взаємодії, що є необхідним для якісного психологічного дослідження.

Під час проведення психодіагностичних обстежень я використовувала класичний психодіагностичний інструментарій: методику «пиктограми», «класифікації», «запам'ятовування 10 слів», «виключення понять», «порівняння понять», «тлумачення прислів'їв і метафор», «прості та складні аналогії», «таблиці Шульте», тест Розенцвейга, опитувальник Айзенка, «Неіснуюча тварина», а також клінічні шкали: HADS, PCL-5. Практичне застосування цих методів дозволило мені навчитися не лише виявляти особливості пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери підекспертних, а й інтерпретувати отримані результати відповідно до конкретних задач експертизи. Особлива увага приділялася синтезу даних психодіагностики з результатами аналізу матеріалів справи та клінічної бесіди для формування та надання об'єктивних експертних висновків.

Завершальним етапом практики стала участь у підготовці проєктів експертних висновків. Робота над точністю професійних формулювань, дотриманням наукового стилю та логіки викладу результатів допомогла мені краще усвідомити роль психолога-експерта. Підсумовуючи результати, можу зазначити, що практика в Інституті судової психіатрії значно розширила мій професійний інструментарій та підготувала до подальшої роботи у сфері клінічної психології та судової експертизи.

Здобувачка освіти :

підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

7. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ З БАЗИ ПРАКТИКИ

З РЕКОМЕНДОВАНОЮ ОЦІНКОЮ.

У характеристиці доцільно відобразити такі аспекти професійної діяльності здобувача освіти під час проходження виробничої практики:

- *виконані види професійної діяльності та доручені завдання;*
- *ставлення до проходження практики, рівень професійної мотивації та зацікавленості у виконанні практичних завдань;*
- *рівень активності, ініціативності та самостійності;*
- *прояв індивідуальних і професійно важливих якостей (комунікабельність, емпатійність, доброзичливість, відповідальність, організованість, здатність до командної взаємодії);*
- *якість виконання завдань, передбачених програмою практики;*
- *рівень сформованості професійних компетентностей, практичних умінь і навичок;*
- *здатність дотримуватись професійної етики та стандартів професійної діяльності;*
- *внесок здобувача(-ки) освіти у виконання практичних завдань і надання психологічної допомоги (за наявності);*
- *загальну оцінку результатів проходження практики та міру досягнення її мети.*

Характеристика засвідчується підписом керівника від бази практики та печаткою організації, у якій здобувач освіти проходив практику.

Якщо керівник практики і співробітник (керівник), на підпис якого в організації ставлять печатку, це різні особи, такий співробітник (керівник) також підписує щоденник практики або засвідчує підпис керівника практики, після чого ставиться печатка.

ОРІЄНТОВНИЙ ЗРАЗОК ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ наведено нижче.

ХАРАКТЕРИСТИКА

здобувача(-ки) другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності С4 «Психологія»

ОНП «Клінічна психологія» / ОПП «Клінічна психологія» *(обрати потрібне)*

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

(прізвище, ім'я, по батькові),

який(-а) проходив(-ла) виробничу практику в

_____ (повна назва бази практики)

у період з «____» _____ 20__ р. по «____» _____ 20__ р.

Впродовж зазначеного терміну здобувачем(-кою) були виконані наступні види робіт: _____

Здобувач(-ка) виявив(-ла) такі особистісні та професійно значущі риси і якості: _____

Обсяг та якість виконання здобувачем(-кою) програми практики: _____

За результатами проходження виробничої практики здобувач(-ка) заслуговує на оцінку

_____ (від 0 балів до 20 балів).

Керівник від бази практики

_____ (посада) (підпис, ініціали, прізвище)

«____» _____ 20__ року

ПРИКЛАД ХАРАКТЕРИСТИКИ наведено нижче.

ХАРАКТЕРИСТИКА

здобувача(-ки) другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності С4 «Психологія»
ОНП «Клінічна психологія» / ОПП «Клінічна психологія» *(обрати потрібне)*
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(прізвище, ім'я, по батькові),
який(-а) проходив(-ла) виробничу практику в

(повна назва бази практики)
у період з «___» _____ 20__ р. по «___» _____ 20__ р.

Під час проходження виробничої практики здобувач(-ка) освіти ознайомився(-лася) зі структурою, напрямками діяльності та організацією роботи установи, особливостями діяльності клінічного психолога, нормативно-правовим забезпеченням, етичними принципами професійної діяльності та вимогами до ведення професійної документації.

У процесі практики продемонстрував(-ла) достатній/високий/добрий рівень теоретичної підготовки, здатність застосовувати професійні знання у практичній діяльності, аналізувати клінічні випадки, здійснювати психологічне обстеження, добирати адекватні психодіагностичні методики, інтерпретувати отримані результати та формулювати психологічний висновок відповідно до поставлених професійних завдань.

Брав(-ла) участь у проведенні психологічного консультування, психоосвітніх, психокорекційних (за наявності) та інших професійних заходів відповідно до можливостей бази практики, дотримуючись принципів професійної етики, конфіденційності та академічної доброчесності.

Під час виконання практичних завдань проявив(-ла) відповідальність, дисциплінованість, ініціативність, самостійність у виконанні доручень, уміння працювати в мультидисциплінарній команді, конструктивно взаємодіяти з фахівцями та дотримуватися професійної субординації.

До виконання посадових обов'язків, передбачених програмою практики, ставився(-лася) сумлінно.

Завдання виробничої практики виконав(-ла) у повному обсязі. Індивідуальний план практики реалізовано повністю. Звітна документація оформлена якісно та своєчасно.

За результатами проходження виробничої практики здобувач(-ка) заслуговує на оцінку _____ (від 0 балів до 20 балів).

Керівник від бази практики

(посада) (підпис, ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20____ року

8. **ФОРМА 3 ОПРАЦЬОВАНИМИ ЗА ПЕРІОД ПРАКТИКИ НАУКОВИМИ ДЖЕРЕЛАМИ** має містити короткий огляд наукових джерел (не менше 10), з якими здобувач освіти ознайомився в ході практики. Цю форму наведено нижче в табл. Г5.

Таблиця Г5

ОПРАЦЬОВАНІ ЗА ПЕРІОД ПРАКТИКИ МАТЕРІАЛИ

№	Опис праці, наукового джерела
1	Бібліографічний опис джерела: оформляється за вимогами АПА Короткий опис: Ключові слова: (5-7)
2	
3	
...	
Не менше 10	

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ

ЗА СТИЛЕМ АПА

Один автор (книга)

Розов, В. І. (2024). *Психологія екстремальних ситуацій: адаптивність до стресу та психологічне забезпечення*. КНТ.

Morrison, J. (2024). *Diagnosis made easier: Principles and techniques for mental health clinicians* (3rd ed.). Guilford Press.

Два автори (книга)

Чабан, О. С., & Гуменюк, М. М. (2024). *Альбом для нейропсихологічного та патопсихологічного обстеження дітей та дорослих: посібник*. АДЕФ-Україна.

Navarro, D., & Foxcroft, D. (2025). *Learning statistics with jamovi: A tutorial for beginners in statistical analysis*. Open Book Publishers.

Стаття з наукового журналу

Яворська, Г. (2026). Потреби супервізанта в процесі супервізії: структурно-функціональний аналіз. *Психологічний журнал*, 17, 180–186. <https://doi.org/10.31499/2617-2100.17.2026.362249>

Krupelnyska, L., Yatsenko, N., & Morozova-Larina, O. (2026). Longitudinal Trajectories of Post-Traumatic Stress Among Ukrainian Refugees: A Cohort Study. *Chronic Stress*, 10, 24705470261422385. <http://doi.org/10.1177/24705470261422385>

Розділ книги

Сидоренко, Ж. В., & Короцінська, Ю. А. (2023). Мандалотерапія як метод роботи з негативними психоемоційними станами клієнтів. У *Особистісні та ситуативні детермінанти благополуччя особистості в сучасних умовах життєдіяльності: Колективна монографія* (с. 196–211). Донецький національний університет імені Василя Стуса. https://jmonographs.donnu.edu.ua/article/view/14211?utm_source

Steinman, S. A., Billingsley, A. L., Edwards, C. B., Snider, M. D., & Hallion, L. S. (2025). Anxiety disorders and obsessive-compulsive and related disorders. In J. E. Maddux & B. A. Winstead (Eds.), *Psychopathology: Foundations for a contemporary understanding* (6th ed., pp. 361–386). Routledge.

Колективна монографія

Біла, О. Г., Богдан, Т. В., Куліш, О. В., Миськів, М. І., Олішевська, Ж. А., Сіпко, Л. О., Харенко, С. Г., Чистовська, Ю. Ю., Шавровська, Н. В., Смалиус, Л. Н., & Фомич, М. В. (2024). *Психологічна резильєнтність особистості в умовах війни: Колективна монографія*. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.

Stea, J. N., & Hupp, S. (Eds.). (2024). *Investigating clinical psychology: Pseudoscience, fringe science, and controversies*. Routledge.

Збірник наукових праць

Великодна, М. С., Лазос, Г. П., & Клименко, І. С. (Наук. ред.). (2025). *Актуальні питання доказової практики в психології і психотерапії: Матеріали I Всеукраїнської конференції з міжнародною участю (17 травня 2025 р., Київ)*. Ліра-К.

Клінічна психологія та психотерапія у дзеркалі сучасності: Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 жовтня 2025 р., Київ). (2025). ГО «МНГ». <https://doi.org/10.56287/8285-48-7>

Matson, J. L. (Ed.). (2024). *Handbook of psychopathology in intellectual disability: Research, practice, and policy* (2nd ed.). Springer.

9. ДОДАТКИ.

Тут подаються (за наявності):

- *бланки тестів, анкет, опитувальників, які застосовано в ході практики;*
- *зразки написаних під час практики психологічних висновків;*
- *матеріали роботи з клієнтами/пацієнтами (якщо це не суперечить вимогам анонімності та конфіденційності та якщо на це отримано дозвіл клієнта/пацієнта та керівника від бази практики)*
- *документальні свідчення ефективності проходження практики, показових етапів практики, фото;*
- *схеми, таблиці, додаткові дані, що були використані під час практики, тощо.*

Якщо у звіті наводяться додатки, їх подають після всіх інших структурних частин звіту і пишуть з нової сторінки по центру «ДОДАТКИ». На цій же сторінці подається перший додаток. Додатки позначаються літерами в алфавітному порядку: А, Б, В, Г тощо. Додаток повинен мати назву, яка розміщується по центру..

Якщо у додатку наводяться таблиці чи рисунки, вони нумеруються у тексті таким чином: табл. А1, табл. А2 (тобто перша чи друга таблиця в додатку А; табл. Б1, табл. Б2, тобто перша чи друга таблиця в додатку Б тощо); рис. А1, рис. А2, рис. В1, рис. Г1 тощо. Після вказання вверху справа сторінки номера таблиці (в цьому місці слово «Таблиця» пишеться повністю) в наступному рядку по центру пишуть назву таблиці. Далі так само по центру розміщується сама таблиця.

Номери та назви рисунків пишуться під самими рисунками, вирівнювання – по ширині. Слово «рисунок» і у тексті, і в назві рисунка завжди пишуться тільки скорочено: «рис.», наприклад:

(під рисунком)

Рис. Г1. Результати виконання пацієнтом проби «Запам'ятовування 10 слів»

Угода на проведення виробничої практики здобувачів освіти

УГОДА №
на проведення практики студентів
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
факультету психології

м. Київ

«_____» _____ 202_ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет психології (надалі заклад освіти), в особі в.о. декана, доктора психологічних наук, професора Івана ДАНИЛЮКА, діючого на підставі статуту і з другої сторони, в особі _____

(посада, прізвище, ініціали)

діючого на підставі *статуту* уклали між собою угоду:

1. Предмет угоди

1.1. Цією угодою визначаються умови та порядок забезпечення практичною підготовкою здобувачів освіти факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка у формі проходження різних видів практик на обраних відповідним чином базах практики.

1.2. Під практикою розуміється: невід’ємна складова процесу підготовки фахівців різних кваліфікаційних рівнів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, що проводиться на відповідним чином обладнаних базах.

Метою практики є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці майбутньої професійної діяльності, формування в них на базі одержаних в Університеті знань професійних навичок і вмінь для прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

1.3. Залежно від напрямів підготовки, конкретної спеціальності здобувачів освіти практика може бути: навчальною, навчальною (асистентською), виробничою, виробничою (науково-дослідницькою).

1.3.1. Навчальна практика проводиться на 3 курсі денної та заочної форм навчання, виробнича на 4 курсі денної та заочної форм навчання ОС «Бакалавр» та на 2 році навчання курсу ОС «Магістр» ОПП «Психологія», ОПП «Клінічна психологія», ОПП «Психологія дитинства та сім’ї з основами психотерапії»,

ОНП «Психологія», «Політична психологія», «Нейропсихологія», «Клінічна психологія». Дані види практики покликані сформувати професійні вміння, навички приймати самостійні рішення на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) в реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії.

1.3.2. Навчальна (асистентська) практика проводиться на 2 курсі магістратури ОНП «Психологія». Умовою успішного проходження практики є опанування здобувачами освіти змісту фундаментальних дисциплін, методики їх викладання, основ педагогіки для викладання відповідних дисциплін у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцєях, спеціалізованих закладах освіти, у закладах вищої освіти.

1.3.3. Виробнича, виробнича (науково-дослідницька (переддипломна) практика проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи і є підсумковою ланкою практичної підготовки здобувачів освіти. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання із фахових дисциплін, завершується формування бази фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи та/або складання іспитів.

2. База практики зобов'язується:

2.1. Прийняти здобувачів освіти на практику згідно з календарним планом (Додаток 1).

2.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для безпосереднього керівництва практикою.

2.3. Створити необхідні умови для виконання здобувачами освіти програм практики та ознайомлення зі специфікою роботи психологів-дослідників та практичних психологів / клінічних психологів, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

2.4. Сприяти формуванню знань про принципи проведення емпіричних досліджень, навчанню прийомів практичного використання психологічних методів, отриманню здобувачами освіти навичок роботи практичного психолога / клінічних психологів.

2.5. Забезпечити здобувачам освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів освіти-практикантів безпечних методів праці.

2.6. Надати здобувачам освіти-практикантам і керівникам практики від закладу освіти можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

2.7. Забезпечити облік проходження практики здобувачами освіти. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад освіти.

2.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного здобувача освіти-практиканта.

3. Заклад освіти зобов'язується:

3.1. За два тижні до початку практики узгодити з базою практики програму (Додаток 2) проходження практики та надати список здобувачів освіти, яких направляють на практику.

3.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

3.3. Забезпечити додержання здобувачами освіти трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку.

4. Відповідальність сторін за виконання угоди:

4.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю в Україні.

4.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за угодою, вирішуються в установленому порядку.

4.3. Термін дії угоди з _____ 202__ р. по _____ 20__ р.

4.4. Угода набуває сили після її підписання сторонами. Якщо одна зі сторін до 15 грудня не припиняє дію угоди, то вона автоматично пролонгується на один календарний рік.

4.5. Угода складена у двох примірниках – по одному для кожної із сторін.

Юридичні адреси сторін:

Заклад освіти
Київський національний
Університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, вул. Володимирська, 64
В.о. декана факультету
психології

База практики

Д-р психол. наук,
проф. Іван ДАНИЛЮК

ДОДАТОК 1 ДО УГОДИ

Затверджую
В.о. декана факультету психології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
д-р психол. наук,
проф. Іван ДАНИЛЮК

до угоди № _____
на проведення практики студентів
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
факультету психології

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН НА 20____р.

	Номер і назва спеціальності		Вид практики	Кількість здобувачів освіти	Термін практики	
					початок	кінець
	С4 Психологія	2М	Виробнича			

Керівник від закладу освіти:

(посада) (підпис, ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20____ року

Керівник від бази практики:

(посада) (підпис, ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20____ року

ДОДАТОК 2 ДО УГОДИ

Затверджую
В.о. декана факультету психології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
доктор психологічних наук,
проф. Іван ДАНИЛЮК

« ____ » _____ 202__ р.

до угоди № _____
на проведення практики студентів
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
факультету психології

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Згідно з Положенням про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка № 16, від 23 березня 2007 р. під практикою розуміється: невід’ємна складова процесу підготовки фахівців різних кваліфікаційних рівнів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, що проводиться на відповідним чином обладнаних базах.

Метою практики є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці майбутньої професійної діяльності, формування в них на базі одержаних в Університеті знань професійних навичок і вмінь для прийняття самостійних рішень під час роботи в конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Залежно від напрямів підготовки, конкретної спеціальності практика може бути: навчальною, навчальною (асистентською), виробничою, виробничою (науково-дослідницькою), навчальною.

Виробнича практика проводиться на 2 році навчання ОС «Магістр» факультету психології. Даний вид практики покликаний сформувати професійні вміння та навички майбутніх психологів: ухвалювати самостійні рішення на певних

конкретних ділянках професійної роботи, в реальних виробничих умовах шляхом виконання окремих функцій і завдань, властивих майбутній професії. Виробнича практика здійснюється на: відповідним чином обладнаних базах Університету, в інститутах НАН та НАПН України, в наукових установах, у закладах освіти, на підприємствах різних форм власності, в домах-інтернатах, в соціально-реабілітаційних закладах тощо. Виробнича практика згідно з навчальним планом факультету психології для здобувачів освіти освітнього ступеня «Магістр» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С4 «Психологія» на ОНП «Клінічна психологія» має 9 кредитів (270 годин у навчальному плані) і проводиться у 4 семестрі магістратури з відривом від навчання впродовж 6 тижнів, на ОПП «Клінічна психологія» має 10 кредитів (300 годин у навчальному плані) і проводиться у 4 семестрі магістратури з відривом від навчання і виробництва впродовж 10 тижнів.

Процес проходження практики здобувачем освіти-практикантом передбачає в **рамках виробничої практики:**

- формування у здобувачів освіти здатності застосовувати набуті психологічні знання у практичних ситуаціях та формування вміння виявляти, ставити та вирішувати професійні завдання;
- формування належного вміння ефективно спілкуватися з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах;
- формування прихильності до етичних зобов'язань, професійних цінностей, етики, поведінки у науковій/практичній діяльності;
- формування усвідомлення своїх професійних можливостей та прагнення до підвищення професійної кваліфікації.

Керівник від закладу освіти:

(посада) (підпис, ініціали, прізвище)
« _____ » _____ 20 ____ року

Керівник від бази практики:

(посада) (підпис, ініціали, прізвище)
« _____ » _____ 20 ____ року

Виробничо-практичне online-видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі
спеціальності С4 «Психологія»

Укладачки: Крупельницька Людмила, Кравчук Світлана

Технічний редактор Online-видання
Художній редактор Online-видання

Яніна Яроченко
Ліє Гудзик

Цитування:

Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності С4 «Психологія» : метод. реком. / Ф-т психол. Каф. психодіаг. та клініч. псих. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка ; [уклад.: Крупельницька Людмила, Кравчук Світлана]. — Електрон. дан. — Київ : ГО «МНГ», 2026. — 87 с. : табл. — on-line. — Режим доступу: <https://inter-sci-guild.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-z-provedennya-vyrobnychoyi-praktyky-2026>

Видавець Online Academic Publishing Center
ГО «Міжнародна наукова гільдія» / НВЦ
Inter-Sci-Guild / <https://inter-sci-guild.org.ua/publishing>
publishing.7456@gmail.com / Telegram: @OnlinePublishing
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 7456 від 23.09.2021 року
Sci-Book-Shop <https://inter-sci-guild.org.ua/book-shop>

Крупельницька
Людмила Францівна

докторка психологічних наук,
професорка, завідувачка кафедри
психодіагностики та клінічної
психології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

<https://orcid.org/0000-0002-0594-2369>

Кравчук
Світлана Леонтіївна

докторка психологічних наук,
доцентка, доцентка кафедри
психодіагностики та клінічної
психології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

<https://orcid.org/0000-0002-6951-1912>

